BULLETIN

XLIII. Východoslovenského tábora ochrancov prírody a krajiny

s medzinárodnou účasťou

Silická Jablonica

27.07.- 02.08.2019

Prípravný výbor ďakuje všetkým organizáciám, zložkám a jednotlivcom, ktorí pomáhali pri príprave XLIII. Východoslovenského Tábora ochrancov prírody a krajiny (TOP-u) v katastri obce Silická Jablonica, okres Rožňava, v roku 2019 a prispeli finančne, materiálne alebo inak k jeho úspešnému priebehu.

Poďakovanie patrí týmto inštitúciám:

Usporiadatelia:
Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny - Ústredný výbor
Základná organizácia SZOPK Trebišov
Základná organizácia SZOPK Bocian

Spoluorganizátor:
Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Správa NP a BR Slovenský kras
Obecný úrad Silická Jablonica

Vydal: Prípravný výbor XLIII. VS TOP z podkladov členov prípravného výboru, ŠOP SR a dostupnej odbornej literatúry
Príležitostná publikácia: bez jazykovej úpravy
Zostavil, grafická a textová úprava : PV TOP 2019
Tlač: ABCOM Košice s.r.o.
Náklad : 250 ks
Košice, jún 2019

ODBORNÉ SEKCIE:

- *krajinárska*
- *lesnícka, dendrologická*
- *botanická*
- *ornitologická*
- *herpetologická*
- *entomologická*
- *mykologická*
- *chiropterologická*
- *geologická*
- *praktická ochrana prírody*
- *detská*
- *iné*

Upozornenie:
Organizátori nepoisťujú účastníkov VS TOP–u. Všetci účastníci sa zúčastňujú podujatia na vlastnú zodpovednosť.
Účasťou na VS TOP-e súhlasíte s uverejnením fotodokumentov z činnosti v jednotlivých sekciách v súlade s GDPR podľa zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov účinného od 25. 5. 2018.

Za pochopenie ďakujeme.

Informácie o tomto a predchádzajúcich VS TOP-och nájdete na stránke:
www.vstop.sk

Informácie o lokalite tohtoročného VS TOP-u nájdete:
http://npslovenskykras.sopsr.sk/

Niekoľko slov účastníkom XLIII. ročníka VS TOP-u 2019

Tento informačný spravodaj je určený účastníkom XLIII. VS TOP „Silická Jablonica 2019“ ako základný informačný materiál s celotýždenným programom, pravidlami, ktoré platia na tábore a informáciami o prostredí a prírode, ktorá bude celý týždeň naším domovom. Miesto konania tohto XLIII. ročníka VS TOP-u sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenska, v regióne Horného Gemera, v katastri obce Silická Jablonica a je realizovaný v termíne od 27. 07 do 02.08. 2019. Toto významné ochranárske podujatie s medzinárodnou účasťou na pomoc prírode i regiónu sa koná pod hlavičkou ÚV SZOPK a hlavnými organizátormi sú ZO SZOPK Trebišov a ZO SZOPK Bocian v spolupráci so ŠOP SR S NP a BR Slovenský kras a S CHKO Latorica.

Očakávame približne 300 účastníkov zo 4 krajín. Poslaním tohto podujatia je odbornou činnosťou v jednotlivých sekciách, inventarizačným prieskumom získať nové informácie o hodnotách územia, stave ekosystémov a jeho zložiek v záujmovej oblasti chránených častí prírody okresu Rožňava, poznávať región ochranárskymi aktivitami, zviditeľniť kultúru regiónu, spoznať históriu regiónu, vzbudiť záujem mladých ochranárov o menej propagované územia a ukázať možnosti ochrany.

Nezanedbateľný je príspevok účastníkov v oblasti praktickej pomoci prírode a obcí, viesť miestnych obyvateľov k zveľaďovaniu a udržiavaniu miestneho prírodného bohatstva, ukázať možnosti ochrany, podnecovať aktivitami v starostlivosti o prostredie. Jedeným z cieľov je aj poukázať na možnosti rozvoja cestovného ruchu v regióne.

Odborné výsledky inventarizačnej, prieskumnej a praktickej činnosti 18 odborných sekcií zosumarizujeme do zborníka odborných prác, ktoré bude možné využiť pri plnení konkrétnych úloh štátnej ochrany prírody v podmienkach spravovaného regiónu a tiež sú vhodným odborným podkladom pre činnosť samosprávnych orgánov.

Toto je cieľom organizátorov tohoročného XLIII. VS TOP. Čí sa to podarí splniť, to záleží od nás všetkých. Či sme ho dobre pripravili, to ohodnotíte Vy.

Touto cestou chcem poďakovať, aj za Vás účastníkov, všetkým, ktorí sa podieľali na príprave tohoročného VS TOP-u, a ktorí pomohli a prispeli k vytvoreniu vhodných podmienok pre jeho uskutočnenie. Ich zoznam nájdete na stĺpe sponzorov.

Podrobnejší zámer organizátorov tohoročného XLIII. VS TOP je rozpísaný na ďalších stránkach tohto informačného materiálu, na ktorého plnení sa budeme podieľať všetci podľa svojich možností .

Na záver len toľko, vitajte milí priatelia – ochranári v Silickej Jablonici, ktorá sa nachádza v centre NP a BR Slovenský kras.

Za organizátorov podujatia Vám želám príjemný pobyt, dobré počasie a veľa pozitívnych zážitkov na VS TOP-e „Silická Jablonica 2019“.

Mgr. Kristína Voralová
NOP VS TOP 2019

Privítanie od starostu

Vážení účastníci XLIII. ročníka VS TOP 2019. Je mi veľkou cťou privítať Vás v obci Silická Jablonica. V obci, ktorá sa nachádza v údolí prameňa potoka Turňa v juhovýchodnej časti Slovenska, v regióne Horného Gemera.

Účastníci – ochranári, ktorí sa rozhodnú zúčastniť sa VS TOP-u 2019 sa koncom júla ocitnú v srdci Národného parku Slovenský kras, ktorý je známy pre svoj veľmi dobre vyvinutý skalný reliéf a bohatstvo jaskýň. Slovenský kras patrí medzi najväčšie krasové oblasti v Strednej Európe.

Dovoľte mi, aby som Vám v krátkosti napísal zopár viet o našej obci.

Prvá písomná zmienka obce pochádza z roku 1386, ktorá úzko súvisí s hradom postavením na Sokolej skale.

Hrad na Sokolej skale bol postavený pre ochranu a zabezpečenie cesty, ktorá spájala údolie rieky Slaná s údolím rieky Turňa, s Bodvianskou kotlinou a vzdialeným Spišom. Z hradu sú už len pozostatky, ale Sokolia skala je pozoruhodnou časťou Slovenského krasu, ktorú dňa 30. júna 1981 vyhlásili za národnú rezerváciu spolu so Zbojníckou jaskyňou. Dnes je územím európskeho významu.

Z našich historických stavieb zostali dva kostoly: kostol Reformovanej cirkvi, a kostol Rímsko-katolíckej cirkvi.

Prvý zo spomenutých bol postavený v roku 1789 v klasicistickom štýle, pôvodne bez veže. Zvonica bola dostavená až v 19. storočí.

V kostole reformovanej cirkvi bývajú pravidelné omše, pretože väčšina obyvateľov je príslušníkmi reformovanej kresťanskej cirkvi.

Kostol povýšenia svätého kríža Rímsko-katolíckej cirkvi bol postavený v roku 1867 v neogotickom a neorománskom štýle. Stavba bola vybudovaná na základoch stredovekého kostola. Zrekonštruovaný bol v roku 2004. V kostole býva omša len dva krát do roka, na odpust Petra a Pavla a na Vianoce.

Možno spomenúť veľké množstvo zachovaných domov ľudovej architektúry: podstienky domov boli zdobené drevenými stĺpmi a kamennými stĺpmi s fasádou, ktoré boli postavené z kameňa.

Obcou prechádza žltá turistická trasa a červená cyklotrasa na Silickú planinu.

Na spoločenské a kultúrne podujatia slúži otvorené priestranstvo s názvom Bikarét súčasťou ktorého je detské ihrisko, vnútorná bowlingová dráha a zastrešené pódium. Využíva sa najmä od jari do jesene na rôzne kultúrno–spoločenské podujatie, koncerty a na športové aktivity. Práve toto miesto bude slúžiť ako táborisko cez posledný júlový týždeň vám účastníkom VS TOP 2019.

Na záver by som Vám chcel popriať veľa príjemných chvíľ, nových zážitkov, veľa splnených očakávaní, pohodový pobyt a priaznivé počasie.

Bartolomej Angyal
starosta obce Silická Jablonica

Národný park a biosférická rezervácia Slovenský kras

Slovenský kras, ktorý predstavuje najrozsiahlejšie a najtypickejšie územie planinového krasu, už v období pred vyhlásením jeho ochrany pútal pozornosť prírodovedcov takmer všetkých odborov.

Prírodné hodnoty Slovenského krasu, ktoré vznikali vývojovým procesom a boli do určitej miery ovplyvňované aj človekom, sa vyvinuli do súčasnej podoby vzácnych a ojedinelých rastlinných a živočíšnych druhov a ich pestrých spoločenstiev, ktoré spolu s bohato členeným reliéfom vytvárajú zložité vzťahy a existenčné väzby ako aj svojský neopakovateľný krajinný ráz. Unikátnosť a hodnoty územia boli podnetom na to, že územie Slovenského krasu bolo vyhlásené v roku 1973 za chránenú krajinnú oblasť.

V roku 1977 bolo územie Slovenského krasu ako prvé na Slovensku zaradené do medzinárodnej siete biosférických rezervácií v rámci programu UNESCO Človek a biosféra. Jej cieľom je, aby rezervy biosféry boli chránené, skúmané a zároveň v rozumnej a prírode neškodiacej miere človekom aj využívané.

Osobitný charakter tohto územia podmieňujú zvláštnosti prírodných prvkov krajiny. Sústreďujú sa tu viaceré hodnoty mimoriadneho významu. Z hľadiska anorganickej prírody sú tu viaceré typové geologické lokality. Na relatívne malom území sa tu vyskytuje veľký počet podzemných priestorov s rozmanitou kvapľovou výzdobou a veľkým speleoarcheologickým a biospeleologickým významom. O tejto skutočnosti svedčí aj zápis jaskýň Slovenského a susediaceho Aggtelekského krasu v decembri 1995 do zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Rastlinstvo a živočíšstvo Slovenského krasu svojim významom a bohatstvom nezaostáva za hodnotami anorganickej prírody. Zastúpená je množstvom chránených a ohrozených druhov a cenných biotopov. Pre svoje výnimočné prírodné a estetické hodnoty bolo vroku 2002 vyhlásené územie Slovenského krasu za národný park. Musíme pripomenúť skutočnosť, že prirodzené južné pokračovanie krasového územia je v susednom Maďarsku, kde je rovnako zabezpečená územná ochrana, od roku 1978 ako chránená krajinná oblasť a od roku 1985 ako Národný park Aggtelek.

Národný park Slovenský kras sa rozprestiera sa v juhozápadnej časti východného Slovenska v okresoch Rožňava a Košice-okolie. Jeho výmera je 34 611,08 ha a výmera jeho ochranného pásma je 11 741,57 ha. Územie pozostáva z troch od seba oddelených častí, ktoré predstavujú jednotlivé krasové planiny. Od západu na východ sú to samostatné planiny Koniarska a Plešivská, ďalej Silická planina, Horný a Dolný vrch, Zádielska, Silická planina a Jasovská planina, ktoré predstavujú komplex rozčlenený tiesňavami, geologickým rozhraním a kotlinami.

V Slovenskom krase sa vyskytujú v podstate všetky **krasové formy** charakteristické pre kras nášho klimatického pásma. Sú to predovšetkým škrapy, krasové jamy (závrty) a priehlbne, úvaly, ktoré dotvárajú reliéf plošín a hlboké kaňonovité doliny i tiesňavy, z ktorých najznámejšia je Zádielska. Vysokú úroveň skrasovatenia územia potvrdzuje výskyt veľkého počtu podzemných dutín a jaskýň. Tajomnosť planín znásobovali

jaskyne, pred ktorými mali naši predchodcovia veľký rešpekt. Viaceré z nich využívali ako prechodné úkryty, možno aj trvalejšie sezónne obydlia alebo slúžili ako kultové a obradné miesta. Neskôr si zbojníci v nich ukrývali svoje poklady. Hlboké priepasti sa považovali za obydlia zlých duchov či okrídlených drakov. Tí prví odvážni sa do hĺbok spúšťali na lanách v poklincovaných klietkach. Dnes tu už poznáme vyše 1 350 jaskýň, z nich sú pre verejnosť sprístupnené jaskyňa Domica, Gombasecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa a Krásnohorská jaskyňa. Výnimočná je Silická ľadnica, ktorá je najnižšie situovaná jaskyňa (503 m n. m.) mierneho klimatického pásma s ľadovou výplňou.

Reliéf Slovenského krasu je len mierne zvlnený a plošiny krasových planín sú málo členité. Ohraničujú ich stráne, ktoré sú rozčlenené suchými strmo uklonenými dolinami. Práve bralá na týchto okrajoch umožňujú fascinujúce výhľady do krajiny. Najvyššiu nadmorskú výšku dosahuje Slovenský kras na kóte Matesova skala (925 m n. m.), ktorá sa nachádza na planine severne od Bôrky. Plešivská planina na kóte Štít dosahuje výšku 851 m n. m. Relatívne výškové rozdiely medzi plošinami planín a dnami kaňonovitých dolín klesajú od severu na juh. Najvyššie relatívne prevýšenie v Slovenskom krase je na južnej časti Horného vrchu. Južné časti Plešivskej planiny a juhozápadné časti Silickej planiny vystupujú nad dná dolín iba 250 – 350 m.

Povrchová riečna sieť v Slovenskom krase prakticky chýba, pretože atmosférické zrážky spadnuté na jej územie okrem podielu celkového výparu infiltrujú. Riečna sieť je prenesená do podzemia a hlavne na úpätí krasových planín vytekajú na povrch vo forme veľkého počtu krasových prameňov a vyvieračiek, čím dávajú základ autochtónnej riečnej sieti.

Podstatnú časť plochy územia národného parku zaberajú lesy, nemenej významné sú i lesostepné časti. Po skončení doby ľadovej bolo pravdepodobne celé územie Slovenského krasu s výnimkou skál, močiarov a vodných tokov zalesnené. K postupnému odlesňovaniu dochádzalo s rastúcim osídľovaním územia človekom. Pôvodný prales bol postupne pretvorený na pastevné plochy a následne na skrasovatenú step. Takýto trend trval tritisíc rokov. Počas tejto doby sa mohli teplomilné (xerotermné) spoločenstvá, ktoré sú dnes pre Slovenský kras charakteristické, rozšíriť zo svojich refúgií v nižších polohách do územia. Pokles zrážok a s tým súvisiaca nižšia úživnosť pasienkov, ako aj zmena hospodárskych podmienok v posledných dvoch desaťročiach spôsobila, že sa od pastvy postupne ustupuje. Pre súčasnosť je teda charakteristické šírenie lesa, či už prirodzene, alebo umelým zalesňovaním opustených pasienkov.

Svojrázne podmienky tohto krasového územia sa odrazili aj v rozmanitosti flóry a fauny. Z botanického hľadiska majú najväčší význam rumenica turnianska (*Onosma tornensis*), dnes už premenovaná na rumenicu sviežu (*Onosma viridis*) a chudôbka drsnoplodá Klášterského (*Draba lasiocarpa* subsp. *klasterskyi*). Významnú skupinu tvoria taxóny, ktoré sa v rámci flóry Slovenska vyskytujú len na území Slovenského krasu, ako feruľa Sadlerova (*Ferula sadleriana*), hrachor hrachovitý (*Lathyrus pisiformis*), sezelovka smldníkovitá (*Gasparrinia peucedanoides*), ostrica krátkošijová (*Carex brevicollis*) a iné. Mnohé patria k panónskym endemitom alebo tu dosahujú severnú hranicu

svojho rozšírenia, ako napríklad klinček včasný nepravý (*Dianthus praecox* subsp. *pseudopraecox*).

V nadväznosti na špecifické vlastnosti územia sa vytvorili pestré životné podmienky aj pre vývoj živočíšstva. Sú tu zastúpené skupiny živočíšstva, ktoré dávajú územiu charakter zoocenóz stepného a lesostepného pásma. Z bezstavovcov je to sága stepná (*Saga pedo*), modlivka zelená (*Mantis religiosa*), z mäkkýšov *Pupilla triplicata* a *Zebrina detrita*. Z plazov je pozoruhodný výskyt krátkonôžky štíhlej (*Ablepharus kitaibelii*), jašterice živorodej (*Zootoca vivipara*) a užovky stromovej (*Zamenis longissima*). V Slovenskom krase je potvrdený výskyt 217 druhov vtákov, v zastúpení od drobných spevavcov až po veľké dravé vtáky a sovy. Zo stavovcov nachádzajú vhodné životné podmienky v jaskyniach predovšetkým netopiere, z ktorých tu žije až 26 druhov. Najpočetnejšie sú zastúpené druhy, ako večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*) a kriticky ohrozený netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersi*), vzácne aj letné kolónie podkovára južného (*Rhinolophus euryale*). Z cicavcov ešte na niektorých planinách nájdeme kolónie sysľa pasienkového (*Spermophillus cittelus*). Významnými druhmi sú vlk dravý (*Canis lupus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*) a mačka divá (*Felis silvestris*).

Súčasťou národného parku sú aj **osobitne chránené územia**. Ide o vzácne biotopy, ohrozené spoločenstvá, špecifické lokality, jaskyne a priepasti. Svojou rozlohou sú to menšie územia s najzachovalejšími geobiocenózami, ktoré sú z hľadiska ochrany prírody najcennejšie. Platí pre nich najprísnejší stupeň ochrany. Je to celkom 10 národných prírodných rezervácií (NPR), 6 prírodných rezervácií a 16 národných prírodných pamiatok (jaskyne a priepasti).

V územnej pôsobnosti Správy NP Slovenský kras je aj 16 Území európskeho významu (ÚEV), ktoré predstavujú charakteristické biotopy krasového územia, na ktoré sú naviazané významné druhy rastlín a živočíchov, ktoré sú v Európe ohrozené vymiznutím, majú malý prirodzený areál, alebo predstavujú typickú ukážku biogeografickej oblasti. V ÚEV Slovenského krasu rastie 10 druhov rastlín európskeho významu a žije 25 druhov živočíchov európskeho významu(8 bezstavovcov, 2 ryby, 1 obojživelník a 14 cicavcov). Zaznamenaný je výskyt 20 typov biotopov európskeho významu.

Všetky územia európskeho významu v Slovenskom krase sa prekrývajú s existujúcou sieťou chránených území.

NPR Hrušovská lesostep

Územie rezervácie je budované stredno triasovými vápencami. Predstavuje typickú lesostepnú xerotermnú vegetáciu drieňových dúbrav s dubom plstnatým (*Quercus pubescens*), jaseňom mannovým (*Fraxinus ornus*), v podraste so vzácnou a bohatou vegetáciou. Rezervácia bola vyhlásená v roku 1984 a má rozlohu 40,85 ha.

NPR Jasovské dubiny

Najstaršia prírodná rezervácia na území Slovenského krasu. Vyhlásená v roku 1950 na ochranu zachovalých prírodných spoločenstiev miestami prestúpených xerotermnými biotopmi. Tvoria ju dva blízko seba položené celky v katastrálnom území Jasov. Rozloha rezervácie 35,10 ha reprezentuje tri typy lesa, les bukovo-hrabový, dubovo-bukový s prechodom do typu lesa duba plstnatého a typickú vysokokmennú dubinu. Vyskytuje sa tu viacero druhov vtákov ako napr. ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), muchárik malý (*Ficedula parva*) a muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*).

PR Kráľova studňa

Územie rezervácie leží J až JV od obce Silická Brezová. Je tu viacero prameňov napájajúcich bezmenný potok s úzkym pásom aluviálnej nivy. Vyvinula sa a doteraz sa tu zachovala bohatá močiarna vegetácia reprezentovaná porastmi slatinnej jelšiny so všetkými vývojovými štádiami a zastúpením charakteristických i vzácnych druhov rastlín. Územie je bohaté hlavne na výskyt ostríc. Vyhlásená bola v roku 1982 a má rozlohu 11,21 ha.

R Palanta

Rezervácia Palanta sa nachádza severne od obce Drienovec. Zaberá strmé Juhozápadné svahy Jasovskej planiny nad potokom Miglinc. Geologický podklad tvoria strednotriasové vápence. Reprezentuje lesostepné spoločenstvo s dubom plstnatým (*Quercus pubescens*), jaseňom mannovým (*Fraxinus ornus*), javorom tatárskym (*Acer tataricum*), klokočom peristým (*Staphylea pinnata*) a ďalšími drevinami. Je tu bohaté zastúpenie živočíšnej zložky, najmä hmyzu a motýľov, ale aj plazov. PR bola vyhlásená v roku 1993 a má rozlohu 86,93 ha.

PR Pod Fabiankou

Rezervácia vyhlásená v roku 1982 s rozlohou 1,22 ha sa radí medzi malé územia. Nachádza sa na Silickej planine južne od kóty Fabianka. Predstavuje alúvium dolnej časti Brezoblatného potoka na miestach niekdajších jelšín so zachovalou pobrežnou vegetáciou, reprezentovanou bohatým zastúpením vzácnych a chránených druhov, najmä kosatca sibírskeho (*Iris sibirica*).

PR Sokolia skala

Jej územie reprezentuje geomorfologicky výrazný skalný útvar zapojený do lesného komplexu v závere Sokolej doliny. Na úpätí skaly vyviera krasový prameň, na severnej strane skaly sa nachádza otvor do známej Zbojníckej jaskyne. Vegetáciu územia reprezentujú najmä charakteristické sutinové rastlinné spoločenstvá so zastúpením vzácnych druhov, horný okraj skalného brala osídlila teplomilná vegetácia. Sokolia skala bola vyhlásená za rezerváciu v roku 1981 o výmere 11,69 ha.

Pre turistov ponúka Slovenský kras hlavne priestor na pešiu turistiku, cykloturistiku a návštevu sprístupnených jaskýň a historických pamiatok v blízkom okolí. Na území národného parku je vyznačených asi 270 km turistických chodníkov. Nový chodník vedie na planinu Horný vrch okolo Hrhovských vodopádov s odbočkou k Oltárnej jaskyni. Na Silickej planine bola pri priepasti Malá Žomboj vybudovaná vyhliadková plošina priamo nad priepasťou. Obnovená je aj vahadlová studňa pri Jašteričom jazere. Je tu vybudovaných 7 náučných chodníkov s informačnými panelmi a vyznačených asi 150 km cyklotrás, ktoré vedú atraktívnymi úsekmi Silickej, Plešivskej, Koniarskej a Zádielskej planiny, schádzajúcich do údolia rieky Slanej a potoka Turňa. Z ostatných športových aktivít je výnimkou zo zákona o ochrane prírody a krajiny povolené skalolezectvo v NPR Zádielska tiesňava a lietanie na závesných a padákových klzákoch. Určené miesto štartovacej rampy je na Jasovskej planine. Tieto aktivity sú časovo i priestorovo obmedzené. Slovenský kras je už dlhoročne spätý s orientačným behom. Každoročne sa tu konajú preteky rozličných výkonnostných kategórií amatérov i profesionálov. Umožňuje to vhodná konfigurácia terénu. Dlhoročnú tradíciu majú preteky o pohár Slovenského krasu.

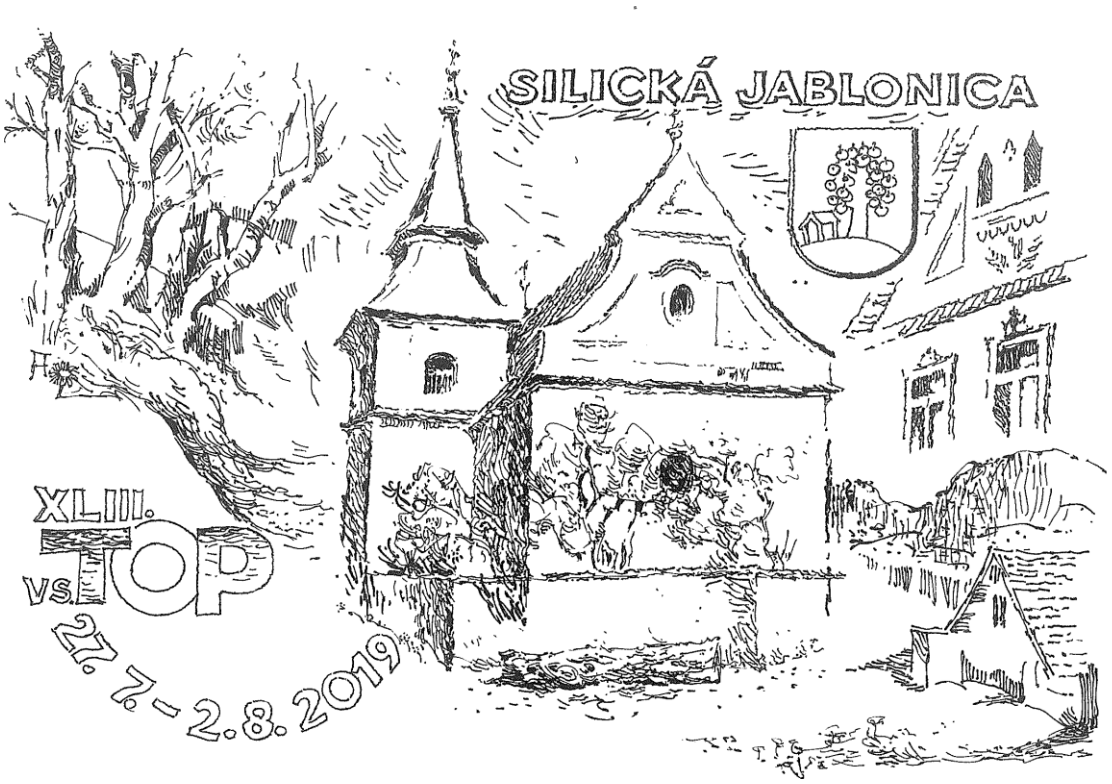

EXKURZNÉ TRASY XLIII. VS TOP-u v Silickej Jablonici

Na VS TOP-e 2019 budeme v odborných sekciách vykonávať činnosť zameranú na overenie, potvrdenie ale i objavenie prírodných prvkov na vytypovaných trasách v sprievode zamestnancov ŠOP SR – Správy NP Slovenský kras.

Vytipované okruhy trás predstavujú krajinný priestor, v ktorom sa budú realizovať spojené aktivity jednotlivých sekcií pod vedením odborných vedúcich ale aj individuálne prieskumy a dobrovoľná poznávacia činnosť účastníkov. Okrem ponuky trás nie sú vylúčené pre poznávanie aj ďalšie cieľové lokality po dohode s organizátormi TOP-u. Všetky návrhy na činnosť budeme aktuálne upresňovať aj počas konania TOP-u podľa návrhov vedúcich jednotlivých odborných sekcií, vývoja počasia a potrieb vyplývajúcich z požiadaviek Programu starostlivosti o Národný park.

Navrhované trasy

1. trasa: Obec Silická Jablonica a okolie (do 10 km)

Dolina Bazinského potoka – Sobotiskový potok + vinice v Silickej Jablonici – (pešo)

Námety na činnosť:

Lesnícka a krajinárska sekcia - biotopy borievok. Vinice a staré sady – vyhľadávanie a inventarizácia starých ovocných stromov (hrušky, jablone, jarabiny)

Botanika – rastlinné spoločenstvá

Zoológia - chrobáky, motýle, plazy,

Ornitologikcá - vtáctvo intraviláne obce

Chiropterologická – netopiere v obci

Paleontológia – fosílie amonitov na Viničnom vrchu

2. trasa: Silica – Silická planina sever– okruh cca 20 km (autobus)

Jašteričie jazierko, Fabiánka, Kráľova studňa, Farárova jama, Silická ľadnica

Námety na činnosť:

Sekcia krajinárska – súčasný charakter územia

Sekcia botanická – rastlinné spoločenstvá

Sekcia zoologická – mapovanie sysľov

Sekcia geologická – výskyt fosílií vo vrstvách vápencov

Sekcia ortoptera, odonata, lepidoptera, arachnológia – inventarizácia

Sekcia jaskyniari – návšteva podzemných priestorov na trase

3. trasa: Silická Jablonica – Dolný vrch – Sokolia skala – Silická Jablonica (iba pešo 10 km)

Z tábora rovno na planinu po turistickej značke – potom mimo turistickej značky na Sokoliu skalu – do Zbojníckej jaskyne a k vyvieračke – po potoku do tábora.

Námety na činnosť: Dokumentácia, inventarizácia

Sekcia jaskyniari
Sekcia chiroptera
Sekcia ornitologická
Sekcia molusca

4. trasa: Szogliget – Sádvar – Dereng - Dolný vrch – Silická Jablonica (15 km) (bus)

Námety na činnosť

Sekcia krajinárska – stav planiny po pôvodnom osídlení
Sekcia lesnícka – mapovanie viac ako 100 ročných dubov na planine
Sekcia jaskyniari – novoobjavené podzemné priestory

5. trasa: Planina Dolný vrch (bus)

Námety na činnosť:

Všetky sekcie - Budúca A zóna národného parku (?)

Inventarizácia lesov, drevín, jaskýň, priepastí a živočíšnych a rastlinných spoločenstiev

6. trasa: Ornitologický stacionár Drienovec, vyhliadkové veže Hrhov (bus)

Námety na činnosť:

Sekcia ornitologická a praktickej ochrany – odchyt, krúžkovanie vtákov a príprava na jesenný odchyt na stacionári

Sekcia ortoptera, odonata, lepidoptera, arachnológia – inventarizácia lokality

7. trasa: Hrušov rybníky, vinice, jaskyne, travertínový lom, škrapy a planina (pešo)

Sekcia ornitologická, botanická, rybárska, molusca, odonata, ortoptera, arachnológia, lepidoptera inventarizácia územia

Praktická starostlivosť:

1. údržba ornitologického stacionára Drienovec (pokosiť, pohrabať (autobus)
2. kosenie orchideovej lúčky v Silickej Jablonici
3. kosenia a hrabanie PR Pod Fabiánkou (Silica, treba BUS)
4. preznačenie hraníc PR Sokolia skala (natrieť farbou obvodové značenie)
5. výpomoc pri uvoľnovaní prístupu do podzemia objavených jaskýň

Program XLIII. Východoslovenského Tábora ochrancov prírody a krajiny

SOBOTA 27.7.2019

8^{oo} – 18^{oo} hod.	príchod účastníkov – prezentácia
18^{oo} hod.	slávnostné otvorenie – kultúrny program – Citarový súbor z Buzice

NEDEĽA 28.7.2019

7^{oo} hod.	budíček
9^{oo} – 17^{oo} hod.	návšteva - Jasovskej jaskyne, NCH Jasovská skala a Jasovského kláštora
17^{oo} hod.	zasadnutie táborovej rady
19^{oo} hod.	táborové zhromaždenie pri vatre, základné informácie, program nasledujúceho dňa
20^{oo} hod.	večerný program – 100 rokov štátnej ochrany – RNDr. Fulín - spomienka na Čeněka Čermáka – Čermák ml. - z histórie VS TOP-ov – Ing. Čurlík

PONDELOK 29.7.2019

7^{oo} hod.	budíček
9^{oo} – 17^{oo} hod.	práca v odborných sekciách
17^{oo} hod.	zasadnutie táborovej rady
19^{oo} hod.	táborové zhromaždenie pri vatre, základné informácie, program nasledujúceho dňa
20^{30} hod.	večerný program — Zdeno Vlach a jeho filmy o Slovenskom krase

UTOROK 30.7.2019

7^{oo} hod.	budíček
9^{oo} – 17^{oo} hod.	práca v odborných sekciách
16^{oo} -18^{oo} hod.	remeslá
17^{oo} hod.	zasadnutie táborovej rady
19^{oo} hod.	táborové zhromaždenie pri vatre, základné informácie, program nasledujúceho dňa
20^{30} hod.	večerný program - prezentácia o NP a BR Slovenský kras

STREDA 31.7.2019

7^{oo} hod.	budíček
9^{oo} – 17^{oo} hod.	práca v odborných sekciách
16^{oo} -18^{oo} hod.	remeslá

17^{oo} hod.	zasadnutie táborovej rady
18^{oo} hod.	táborové zhromaždenie pri vatre, základné informácie, program nasledujúceho dňa
19^{oo} - 22^{oo} hod.	večerný program – priestor pre prezentáciu ochranárskych združení

ŠTVRTOK 1.8.2019

7^{oo} hod.	budíček
9^{oo} – 17^{oo} hod.	práca v odborných sekciách
16^{oo} -18^{oo} hod.	remeslá
17^{oo} hod.	zasadnutie táborovej rady
19^{oo} hod.	táborové zhromaždenie pri vatre, základné informácie, program nasledujúceho dňa
20^{30} hod.	večerný program "Československé opevnenie v regióne Gemer", Mogyorósi, Ing.Voral

PIATOK 2.8.2019

7^{oo} hod.	budíček
9^{oo} – 14^{oo} hod.	dokončenie činnosti odborných sekcií, detskej sekcie a POP (súťaže- ocenenia- diplomy)
15^{oo} hod.	zasadnutie táborovej rady
16^{oo} hod.	záverečné táborové zhromaždenie pri vatre, zhodnotenie priebehu tábora, príhovory, guláš
17^{oo} hod.	kultúrny program – Detský folklórny súbor Haviarik

SOBOTA 3.8.2019

likvidácia táboriska

Poznámka: Organizátori si vyhradzujú možnú zmenu programu

Pokyny pre účastníkov

(Táborový poriadok)

1. Budíček je o 7°° hod.
2. Zúčastňovať sa denného programu odborných a pracovných sekcií TOP.
3. Táborová rada sa schádza denne o 17°° hod.
4. Táborové zhromaždenie pre účastníkov – informácie o 19°° hod. pri vatre.
5. Večerné programy podľa denného programu
6. Riaďte sa pokynmi náčelníkov tábora (NOS, NOP).
7. Stravovanie je individuálne s možnosťou nákupu potravín v bufete.
8. Parkovanie motorových vozidiel na vyhradenom mieste.
9. Označenia (čísla) na stany pripnúť kvôli identifikácii účastníkov
10. Zákaz fajčiť v stane !!!
11. Šetriť s vodou !!!
12. Odpad separovať už pri vzniku odpadu pri svojich stanoch !!!
13. Odseparovaný odpad vysypať do príslušných zberných nádob (vriec).
14. Zachovať nočný kľud 23°° – 6°° hod. Individuálny program realizovať mimo táboriska.

História VS Top-ov

Ročník	Rok	Okres, obec, lokalita - miestny názov	GPS	Nadm. výška
I.	1977	Bardejov, Kríže, za obcou pri Javorovom potoku	49°13'55.41"N 21°09'15.53"E	602
II.	1978	Snina, Sninské rybníky, pri ceste na Sninský kameň	48°58'04.51"N 22°11'24.63"E	303
III.	1979	Košice – vidiek, Drienovec, Drienovské kúpele	48°37'20.89"N 20°57'14.15"E	241
IV.	1980	Rožňava, Jelšavský Hrádok, pri Ochtinskej aragonitovej jaskyni	48°39'33.40"N 20°17'47.75"E	667
V.	1981	Spišská Nová Ves, Spišské Vlachy, Jánska dolina, *Za huru*	48°55'14.14"N 20°48'28.48"E	430
VI.	1982	Poprad, Vernár, Suchá dolina	48°54'42.14"N 20°16'14.78"E	799
VII.	1983	Sobrance, Remecké Hámre, v údolí Remeckého potoka	48°51'17.72"N 22°10'48.74"E	330
VIII.	1984	Stará Ľubovňa, Kamienka, pri futbalovom ihrisku	49°20'21.66"N 20°35'56.56"E	638
IX.	1985	Trebišov, Borša, pri futbalovom ihrisku	48°23'11.80"N 21°42'24.39"E	98
X.	1986	Svidník, Krajná Bystrá, na futbalovom ihrisku	49°23'33.48"N 21°40'21.29"E	400
XI.	1987	Humenné, Hermanovce, Hermanovské skaly, pod Oblíkom	48°58'06.00"N 21°29'28.67"E	440
XII.	1988	Prešov, Sigord, pri vodnej nádrži Kokošovce	48°57'00.16"N 21°21'15.63"E	416
XIII.	1989	Košice, Kavečany, ZOO	48°47'25.94"N 21°12'04.12"E	410
XIV.	1990	Bardejov, Regetovka, pri regetovskom rašelinisku	49°25'31.82"N 21°16'23.68"E	540
XV.	1991	Košice – okolie, Štós, pod Bodovkou	48°42'13.73"N 20°50'19.12"E	350
XVI.	1992	Poprad, Červený Kláštor, kemping pri Dunajci	49°24'04.70"N 20°24'56.78"E	470
XVII.	1993	Snina, Sninské rybníky, kemping	48°58'33.17"N 22°11'11.53"E	272
XVIII.	1994	Rožňava, Dobšiná, Vyšný Hámor	48°48'45.36"N 20°19'54.67"E	518
XIX.	1995	Trebišov, Beša, Moľva	48°31'24.68"N 21°57'26.95"E	101
XX.	1996	Spišská Nová Ves, Nálepkovo, Druhý Hámor	48°49'41.26"N 20°36'14.71"E	560

XXI.	1997	Rožňava, Slavec – Gombasek, amfiteáter	48°33'46.50"N 20°28'07.99"E	265
XXII.	1998	Sabinov, Kamenica, pod Sokolou skalou	49°12'46.90"N 20°57'08.36"E	620
XXIII.	1999	Sobrance, Choňkovce, Pod Borolom	48°47'30.35"N 22°15'23.26"E	231
XXIV.	2000	Gelnica, Kojšov, Na Minárke	48°48'36.97"N 21°00'28.12"E	544
XXV.	2001	Rožňava, Čierna Lehota, na *Pastyrskej lúke*	48°43'48.30"N 20°13'55.93"E	648
XXVI.	2002	Vranov n.T., Juskova Voľa, škola v prírode pri Medveďom potoku	48°52'36.26"N 21°33'20.53"E	280
XXVII.	2003	Svidník, Vyšna Pisana, na lúke *Pid dubinami*	49°24'37.07"N 21°36'11.74"E	409
XXVIII	2004	Gelnica, Úhorná, pri kaplnke Pod Javorcom	48°42'50.35"N 20°40'01.41"E	910
XXIX.	2005	Trebišov, Viničky, Hatfa, Južný Zemplín	48°25'14.08"N 21°45'00.35"E	161
XXX.	2006	Rožňava, Dlhá Ves, pri jaskyni Domica	48°29'17.74"N 20°26'55.67"E	334
XXXI.	2007	Humenné, Chlmec, Ski park Chlmec	48°52'42.46"N 21°56'19.36"E	258
XXXII.	2008	Košice – okolie, Slánska Huta, pod Malým Miličom, chata Dolina	48°35'22.34"N 21°28'45.18"E	480
XXXIII.	2009	Spišská Nová Ves, Hrabušice, NP Slovenský raj, Podlesok	48°57'45.67"N 20°22'46.21"E	551
XXXIV.	2010	Snina, Nová Sedlica, NP Poloniny, v údolí Zbojského potoka za obcou	49°03'32.78"N 22°30'14.06"E	442
XXXV.	2011	Poprad, Tatranská Lomnica, TANAP, Intercamp Tatranec	49°09'24.07"N 20°18'38.56"E	770
XXXVI.	2012	Rožňava, Rejdová, amfiteáter	48°47'41.26"N 20°17'17.92"E	544
XXXVII.	2013	Košice – okolie, Veľká a Malá Lodina, Pod Bokšovom	48°52'16.65"N 21°08'50.39"E	266
XXXVIII.	2014	Medzilaborce, Habura, Údolie kňaza Laborca	49°19'16.74"N 21°51'30.45"E	380
XXXIX.	2015	Sobrance, Vyšné Remety, pri futbalovom ihrisku	48°49'57.75"N 22°09'46.74"E	237
XL.	2016	Poprad, Vernár, pri futbalovom ihrisku	48°55'0.43"N 20°15'46.64"E	782
XLI.	2017	Stará Ľubovňa, Kamienka, pri futbalovom ihrisku	49°20'21.66"N 20°35'56.56"E	638
XLII.	2018	Zboj, Lúka pri škole	49°01'42.30"N 22°29'06.50"E	357

XLIII. VS TOP Silická Jablonica 2019 podporila Štátna ochrana prírody Banská Bystrica

Sponzori

Notes, a. s. –závod Betliar
SHP Slavošovce, a. s.
ABCOM Košice, s.r.o.
AQUING, s.r.o. Košice
LUMIX TRADE, spol. s.r.o, Trebišov, Miloš Lukáč
Východoslovenská energetika Holding v rámci programu innogy Companius
Poľovnícke združenie Krásna Hôrka – Bučina Krásnohorské Podhradie
Maroš Jandel
Mäsiarstvo Kún – mäso údeniny – Štefan Kún
Združenie gemerských remeselníkov, Krásnohorská Dlhá Lúka

Spolupracujúce organizácie:

Správa CHKO Latorica
ZO SOPK Bocian
Lesy SR. š. p.
Lesy SR š. p. OZ Rožňava

Na príprave XLIII. VS TOP sa podieľali:

RNDr. Miroslav Fulín, CSc. - ZO SZOPK Bocian
Ing. Milan Olekšák – Správa NP a BR Slovenský kras
MVDr. Andrea Balážová – Správa NP a BR Slovenský kras
Mgr. Kristína Voralová –Správa CHKO Latorica, ÚV SZOPK
Ing. Milan Murín – ZO SZOPK Trebišov
Ing. Jakub Jandel – ZO SZOPK Trebišov
RNDr. Janka Fulínová – ZO SZOPK Bocian
Mgr. Silvia Mátéová – ZO SZOPK Trebišov
Ing. Bartolomej Angyal – starosta obce Silická Jablonica
Simona Tolt – ZO SZOPK Trebišov
Ing. Iván Tamás Mária

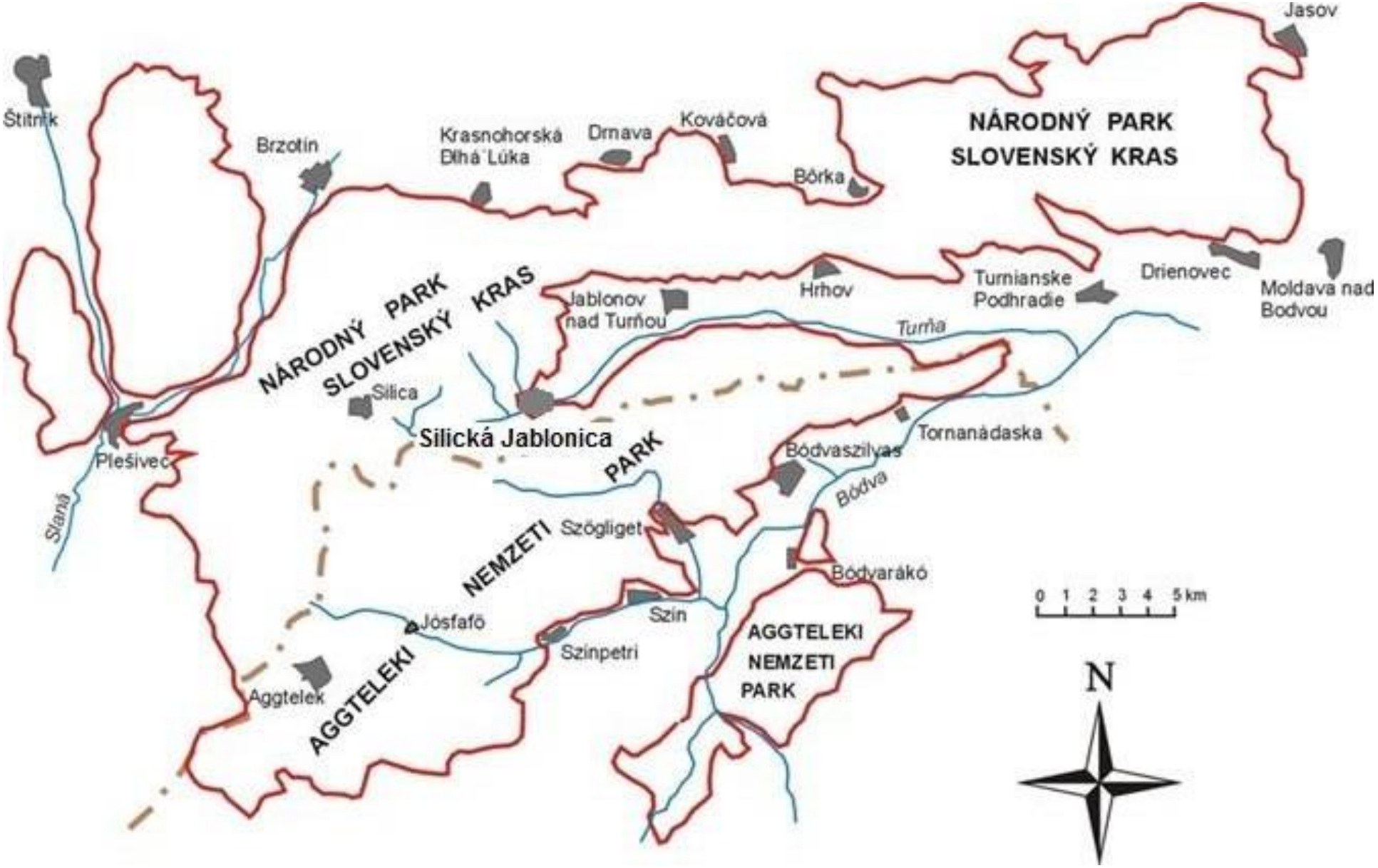
Štítnik
Brzotín
Krasnohorská Bíhá´Lúka
Drnava
Kováčová
Bôrka
Jasov
NÁRODNÝ PARK SLOVENSKÝ KRAS
Drienovec
Moldava nad Bodvou
Turňianske Podhradie
Hrhov
Jablonov nad Turňou
Turňa
NÁRODNÝ PARK SLOVENSKÝ KRAS
Silica
Silická Jablonica
Plešivec
Slaná
Tornanádaska
Bódvaszilvas
Bódva
PARK
NEMZETI
Szögliget
Bódvarákó
Szín
Jósfafő
Szinpetri
AGGTELEKI
NEMZETI
PARK
Aggtelek
AGGTELEKI
0 1 2 3 4 5 km
N

Hymna VS TOPu

Hymna už znie,
TOP začína,
tak tu všetci vstaňme,
melódiou našou známou ten TOP
privítajme.
Tak, ako vždy, tak aj teraz
ukážme, jak to má byť,
že prírodu chrániť treba,
aj sa pri tom zabaviť

REF:
Za rána,
tak po každý deň,
tábor opustíme,
k odborníkom zo sekcií sa tak pripojíme.
By sme každý svojim dielom nás naplnili
– prírodu pre naše deti tak tu zveľadili.

ZA RÁNA je...

1. **Rozpušťaju še nam družstva, rozpušťaju statky**
   každy chceji co ne joho, nastavaju zmätky.
   Mojej Marčoj še zaš ušla iba jedna kravka,
   nezostane už na blizku veru žadna kravka.

R: Za rana je najlepšejši, za rana je rosa
vtedy še nam po travičkoj šumne šmyka kosa.
Košene je muj koničok , ja košim i v noci,
my gadžove tak robime jak tote otroci.

Alternatíny refrén :
Tento TOP sa už začína, všetci dobre vieme,
že celý týždeň tu v Krase budeme.
Želajme si veľa zdaru pri našej činnosti,
aby každý, kto tu prišiel, zažil len radosti.

2. **A travičku premenime na pachňace šenko,**
   to vyžene našej keškoj tučňučke vemenko.
   A Marička še už vidzí jak už mličko liga
   lenže jište barz nepušči, kravka s nožku vyrgla.

R:

3. **Bo kešička sebe zvykla nad automatom stac**
   neda sebe predsa teraz na vemjačko šahac.
   Každe rano, každy večar navštevuje dži – zi – dy,
   tota kešča milovana privedze nas do bidy.

R:

4. **Ale kravka sebe zvykla ne na mojo ruky,**
   každe rano, každy večar preživam ja muky.
   Naj mi nikto nehutori, že je kravka glupa, ked vona ku vemiačočkom pušči iba chlopa.